*כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול? אלא הא והא רבנן ולא קשיא כאן בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות, חטאות החיצונות פשיטא (א) א] לא כתיב בהו "וטבל" אצטריך, סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב "ולקח" ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי (ב) כמאן דכתיב "וטבל" דמי, [קמ"ל] ב] להכי לא כתיב "וטבל" דמשמע הכי ומשמע הכי: רבי שמעון מכשיר בהילוך: א"ר שמעון בן לקיש ג] מודה רבי שמעון בהולכת חטאות הפנימיות שמחשבה פוסלת בהו הואיל ועבודה ד] שאין יכול לבטלה, והאמר *רבי שמעון "כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול"? ה] א"ר (ג) יוסי ברבי חנינא: מודה היה לפסול מקל וחומר: ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחטאת, חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול בחטאות, (ד) ו] ואשכחן חוץ לזמנו, חוץ למקומו מנלן? אי מחוץ לזמנו מה לחוץ לזמנו שכן כרת אי משלא (ה) לשמה שכן נוהג בבמה ז] (חוב) שלא לשמן במאי נוהג, בפסח וחטאת, פסח וחטאת בבמה לא ח] קרבו ואיבעית אימא הקישא הוא: *"שלישי" זה חוץ לזמנו "פיגול" ט] [זה] חוץ למקומו. אמר רבא אם תימצי לומר ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר *בין האולם ולמזבח צפון אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח אולם ולפנים; ואם תמצי לומר סבר לה כרבי יהודה דאמר תוך עזרה מקדש אין מחשבה מועלת בהולכת סילוק בזיכין אלא מפתח היכל ולחוץ ואם תמצי לומר *סבר קדושת היכל ואולם חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ ואם תמצי לומר תוך הפתח כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה אחת אלא בכדי הושטת ידו ואם תמצי לומר סבר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל: *א"ל (אביי) לאמוריה דרב חסדא: בעי י] מיניה מרב חסדא הולכה בזר מהו? א"ל כשרה, ומקרא מסייעני °"וישחטו את הפסח ויזרקו הכהנים יא] (את הדם) מידם והלוים מפשיטים" מתיב רב ששת *"זר ואונן

שיכור

כל קרבן שאינו על מזבח החיצון כשלמים. שלמדנו מהם פיגול לכל הזבחים אין בו משום פיגול לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.): **בחטאות החיצונות.** אינה מפגלת דלא כתיב בהו וטבל אלא ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו והיא לקיחה=קבלה היא ומינה ילפינן קבלה לקמן באיזהו מקומן (דף מח.): תורה אור **אילטריכא מהו דתימא הואיל וכתיב ולקח.** דמשמע הוא בעצמו יקח: **ואי אתי קוף ורמי להו אידיה.** על אצבעו בעי מיהדר ומשקל אמה ולקח נמי יב] (אאצבעו) קאי שיטבול אצבעו אימא כמאן דכתיב וטבל דמי: **להכי לא יג] כתביה טבילה.** בהדיא אלא כתב קבלה יד] ומדסמכיה (אאצבעו) ונתן הוא דיליף (לטבול אצבעו) שצריך ליקח בעצמו ולטבול דמשמע הכי דלא תהא טבילת אצבע טו] עבודה חשובה בהן לפגל מדלא אחשבה קרא להצריכה בפירוש ומשמע הכי שצריכה היא לטבול טז] כחטאות (ו) (החיצונה) ולא דלישקל קוף ולירמייה לדם על האצבע, דבעינן לקיחת אצבע מעליותא דולקח נמי אאצבע קאי: **שאי אפשר לבטלה.** *דלאו אורח ארעא לשחוט בהיכל ועל כרחו הוא שוחטו בעזרה ומוליכה בהיכל לקרנות מזבח פנימי ולהזאת פרוכת: **כל שאינו.** כל קרבן שאין מתן דמו על מזבח החיצון לאפוקי חטאות הפנימיות וקס"ד דה"ה לפסול יז] (אבל) שלא לשמו: **מודה יח] הוא לפסול.** נהי דלאו בהן פיגול להתחייב כרת על אכילתו אבל מודה הוא דמחשבה חוץ לזמנו פוסלתו מק"ו והכי נמי הוה מצי לתרוצי ליה אבל במחשבה שלא לשמו קיימינא דפסלה בהו אלא דבעי רבי יוסי בר' חנינא לאשמועינן דמחשבת חוץ לזמנו פסלה בהו לר"ש: **חוץ לזמנו שפוסל בשלמים כו'.** ומיהו כרת לא נפקא לן בו מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו להבא מן הדין להיות כנדון: **חוץ למקומו מנא לן.** דהא חוץ למקומו נמי בשלמים כתיב ומינייהו גמרינן לכל הזבחים ולר' שמעון דלא גמר מינייהו אלא מיעוטא כמותן מנ"ל דפסלה בפנימיות: **אי מחוץ לזמנו.** במה מצינו: **אי משלא לשמו.** ובק"ו דלעיל: **שכן נוהג בבמה.** יט] [בקרבן במת יחיד בשעת היתר הבמות שהרי שנוי קדש הוא תאמר בחוץ למקומו דלא שאין מחיצה בבמה] וכל הבקעה מקומו עד סוף העולם: **ומשני שלא לשמו במאי נוהג.** באיזה קרבן אתה מוצא פסולו בפסח וחטאת והני בבמה לא קרבי דתנן לקמן (דף קיז.) כל הנידר ונידב קרב בבמה ושאינו נידר ונידב אינו קרב בבמה: **ואיבעית אימא.** חוץ למקומו מחוץ לזמנו אתי ולא פרכינן שכן כרת דהיקשא הוא דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לזמנו בפ' שני (לקמן דף כח.) בקרא אחרינא דאמרינן אם האכל יאכל ביום השלישי זה מחשבת חוץ לזמנו לא יחשב לו פיגול יהיה קרא יתירא הוא לאתויי חוץ למקומו וכיון דאיתקש גמרינן מהדדי ואין משיבין על ההיקש: **אמר רבא את"ל ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר.** לקמן בפ' שני (דף כ.): **בין האולם למזבח צפון.** חלק לפני שבעזרה שבין האולם ולמזבח אע"ג דלא קרינן ביה על ירך המזבח צפונה דהא במערבו של מזבח הוא, הוי צפון לענין שחיטת קדשי קדשים: **אין מחשבה מועלת** כ] (בהולכת) **בחטאות הפנימיות.** אפילו לפסול: **אלא מפתח האולם ולפנים.** שאם חישב בהולכת הדם ממקום כא] שחיטתו עד האולם אינה מחשבה שהרי אפשר לבטל הולכה זו לשחוט אצל פתח האולם אבל אי סבר כרבי יוסי דפליג אדרבי אלעזר בר' שמעון ואומר אין צפון אלא כנגד המזבח מקיר כב] המזבח לפני עד כותל העזרה צפונית היא לה עבודה שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה צפון לשחיטתה דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' וצפון בעולה כתיב: **ואת"ל.** ר' שמעון סבר לה כר' יהודה דאמר לקמן בפ' קדשי קדשים (דף נט.) תוך עזרה מקדש, כל רצפת העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים כמזבח עצמו דכתיב ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר ותניא לקמן דברים ככתבן דברי ר' יהודה: **אין מחשבה מועלת.** לר' שמעון בהולכת בזיכי לחם הפנים שהן מתירין את הלחם כדם המתיר את הבשר וכקומץ המתיר את השיריים והלחם מתפגל במחשבת עבודת הבזיכים הואיל והן מתירין כג] *)רבי שמעון (א)כרבי יהודה סבר לה אין מחשבת הולכה מועלת בה לפסול אלא מפתח היכל ולחוץ משהגיע לפתח היכל עד שמגיע ליציאת אולם לרצפת העזרה שלפניו דבכל ההיכל לא מהניא מחשבה שהרי כל ההיכל כשר להושיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח, ואולם כי עזרה כד] סבירא לן ומן האולם ולחוץ נמי לא מהניא מחשבה בהולכה שהרי אפשר להקטירו על רצפת העזרה מיד אם ירצה, נמצאת הולכתו עד המזבח שלא לצורך: **ס"ג ואת"ל סבר רבי שמעון קדושת אולם והיכל חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ.** כלומר ה' אמות של עובי כותל פתחו של אולם דבכל חללו של אולם לא מהניא דכפנים דמי וחוץ לפתח לא מהניא דאפשר להקטיר שם: **ואת"ל סבר** כה] **לה תוך פתח האולם כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה שלימה אלא בכדי הושטת ידו.** עומד בפתח האולם ומושיט ידו לרצפה היינו הולכה ומהניא בה מחשבה: **הכי גרסינן ואם תמצי לומר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל.** דהא הושטת ידו=הולכה שלא ברגל היא: **ויזרקו הכהנים את הדם מידם.** [מידם] של שוחטין משמע כו] (השוחטין זרים נינהו ואשמועינן קרא שהזרים לוקחין אותו מיד המקבל ומוליכין אותו כז] לזרוק:

*) נ"א ולאו ר"ש כר' יהודה סבר כו' נ"ק

שיכור

מודה היה לפסול מקל וחומר. מכאן מתרצים ההיא דפ' הנזקין (גיטין דף נג: ושם) דקאמר ר' יוסי כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימן ור' יוסי סבירא ליה כר"ש בפ' הקומץ זוטא (מנחות דף יד.) דאין פיגול אלא בדבר הנעשה על מזבח החיצון ולמאי דאמר הכא דמודה הוא לפסול ניחא דפיגול לאו דוקא ועוד יש לפרש היינו שלא לשמה ולא נהירא: **ומה** שלא לשמן כו'. תימה מה לשלא לשמן שכן נוהג בד' עבודות תאמר בחוץ לזמנו שאינו נוהג אלא בזריקה וכי האי גוונא פריך לעיל (דף ז.) כח] *(מה לחוץ לזמנו שכן כרת) ויש לומר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנוי בעלים כט] *דהוי כפיגול בזריקה ומיהו קשה מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזביחה בפסח ל] *או בזריקה לתודיה וי"ל דשלא לשמן יוכיח וילפינן במה הצד משנוי קדש ושנוי בעלים לא]: **הג"ה** תוך עזרה מקדש. טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף נט.) וצריך לדקדק לר' יהודה כיון דעזרה מקדש *היכי משכחת לה בפסולין דאם ירדו לא יעלו וי"ל דמשכחת לה [בחוטם] דירדו בלשכה או באולם או על גבי דף *ועדיף מאויר דאמר פ"ב (לקמן ס.) תלה ושחט פסול א"כ שחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף דהשתא ירדו *ול"ע דלקמן (דף קכ.) מבעיא להו ירדו מהו שיעלו [וי"ל דשחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף] ועוד יש לומר דמודה רבי יהודה בדמים לקמן דבעי מזבח והדם לא עלה ברצפה ותו דלשון אם עלו דנקט היינו לדינא דקודם דאתא דוד וקידש רצפה וקודם בנין שלמה. הג"ה לב]:

שיכור

עין משפט נר מצוה

עז א מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הל' א ב והלכה טו ופ"א מהלכות פסה"מ הלכה כו סמג לאוין שג :

עז ב מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הל' טו ופ"ב הלכה ו סמג לאוין שג :

עיין בסוף המסכתא שנדפס בשם הרב הגאון המפורסם אב"ד דמדינת ספאלן שמיישב בטוב טעם שאין מצטרך למחוק הג"ה ז

*דלא הוי פיגול אלא בזריקה נ"ק

דלא עדיף מאויר נ"ק

ע' רש"ק ותוספי גרסאות

רש"ק

נושא

ר"ש אע"פ שהוא מכשיר בהולכה שנעשית במחשבה פסולה (הולכה = עבודה שאפשר לבטלה) מודה הוא בהולכה של דם הפנימיות שמחשבה פוסלת -

מחשבת:
1) שלא לשמה
2) חוץ לזמנו
3) חוץ למקומו

מבנה

△ ▽ (מיקום)

שיטה מקובצת

א] פשיטא דלא: ב] להכי לא כתיב וטבל כו'. וא"ת והיאך ס"ד לומר דלכתוב וטבל ולשתוק מולקח והא אצטריך לקמן לומר שתהא קבלה לשם חטאת וגם דקבלה טעונה צפון וי"ל דה"ק לכתוב תרתי וטבל עם ולקח: ג] מודה ר"ש כו'. פרש"י דלאו אורח כו' וקשה דאמרינן לקמן שלמים ששחטן בהיכל כשרים וכו' משום שלא יהא טפל חמור מן העיקר ולא פסלינן משום דלאו אורח ארעא ועוד דאמרינן התם עובד אדם עבודת רבו במקום רבו משמע דשפיר הוי אורח ארעא לכך נראה למורי דטעמא משום דחטאות טעונה צפון ובהיכל לא הוי צפון דאפילו למ"ד בין האולם ולמזבח קרוי צפון מודה דמבית החליפות ואילך לא הוי צפון וכ"ש בהיכל עצמו שמחיצות ההיכל מפסקת: ד] שאי אפשר לבטלה (ותיבות שאין יכול נמחק) והאמר ר' שמעון וכו'. וקס"ד דפסול שלא לשמו נמי ליתנהו בה וכ"ש פסול דחוץ לזמנו דלא יליף כלל משלמים ולכך פריך לריש לקיש ומשני דמודה לפסול אף חוץ לזמנו מק"ו ושלא לשמו אית ליה דמודה בה ר"ש וה"ה דהוי מצי למימר אנן בשלא לשמו קיימינן [ולא] בפיגול אלא דרוצה לתרץ לדבריו דאף בחוץ לזמנו דקפריך ליה מודה ר"ש דאף הוא פסול : ה] א"ר יוסי בר' חנינא. ע' תוס'

נושא

מאיזה מקום מחשבה מועלת בהולכת הפנימיים

מבנה

-1 טבלה
-2 מחלוקת
-3 פסולים

מסורת הש"ס

[לקמן מג. מו: שבועות ז.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' פשיטא הא לא כתיב: (ב) שם זימנא אחריתי אימא כמאן: (ג) שם אמר רבי יוסף בר' חנינא מודה הוא לפסול וכו' שלא לשמו: (ד) שם אשכחן כצ"ל ואות ו' נמחק: (ה) שם אי משלא לשמו וכו' לשמו במאי: (ו) רש"י ד"ה להכי לא וכו' כחטאות הפנימיות ולא דלישקול:

[לקמן מג. מו: שבועות ז.]

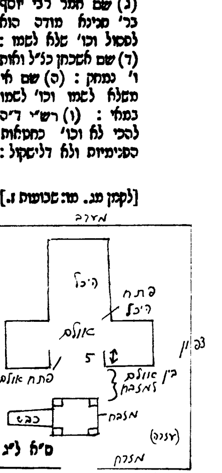

* ויקרא ז:יח ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פיגול יהיה

[לקמן כח.]

רש"ק

[שם כ. יומא נו.]

[לקמן נח: נט. עירובין ב. יומא מד:]

יומא מט.

נ"א רב ששת

* דברי הימים ב ל:טז

שם

רש"ק

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שא"א לבטלה דלאו אורח ארעא. ע' לקמן סג ע"א תוס' ד"ה שכן: תוס' ד"ה ומה וכו' או בזריקה לתודיה. היינו דבס"ב פוסל בזורק לשם אחרים אבל בפיגול אינו פוסל אלא במחשב ע"מ לאכול או להקטיר למחר אבל לא בזורק בשביל מחר. אבל קשה דמה פירכו דשלא לשמן יוכיח הא בשלא לשמן ג"כ הכי הוא דפוסל בזורק לשם שלם וא"כ פרכינן מה להנך שפוסלים בזריקה לתודה. אח"ז מצאתי שעמד בזה בצ"ק ותירוצו אינו מובן ע"ש: ד"ה סגס"ה וכו'. היכי משכחת לה בפסולים דאם ירדו לא יעלו. ע' לקמן פז ע"א תוס' ד"ה כבש ומנחות ט ע"ב תוס' ד"ה כבש :

נ"ק

לקמן (דף קד ע"ב) : ו] אשכחן אות ו' נמחק : ז] בבמה שלא לשמו : ח] לא קרבי ואבעית אימא הקישא הוא . עיין תוס' מנחות (דף עט ע"א) : ט] פיגול זה חוץ למקומו : י] בעי מיניה . פי' שא"ל לאמורא שישאל מרב חסדא : יא] תיבות את הדם נמחק : יב] נמי אאצבע אות ו' נמחק : יג] לא כתב ביה טבילה : יד] ומדסמכי אצבעו אונתן הוא דיליף לטבילת אצבע : טו] אצבע חשובה עבודה : טז] לטבול בחטאות : יז] לפסול בשלא : יח] מודה היה לפסול נהי כו' כרת על אכילתן אבל מודה הוא דמחשבת חוץ : יט] בבמה בקרבן בבמת יחיד בשעת היתר במות שהרי שינוי קודש תאמר בחוץ למקומו דלא שאין מחיצות בבמה וכל הבקעה : כ] מועלת בהולכת חטאות הפנימיות : כא] ממקום שחיטה ועד האולם : כב] מקיר המזבח הצפוני : כג] מתירין ור"ש : כד] עזרה סבירא לן ס"א לא חשיב : כה] תיבת לה נמחק : כו] משמע השוחטין זרים : כז] המקבל ומוליכין אותו לזורק שהמקבלים את הדם היו כהנים והזרים היו מוליכין לזורק הס"ד ומה"ד אונן כל זמן שלא נקבר מתו הס"ד : כח] תיבות מה לחוץ לזמנו שכן כרת נמחק : כט] בעלים שאינו בד' עבודות כדין פיגול וא"ת מ"מ איכא למיפרך מה לשינוי בעלים שכן פוסל בזריקה עצמה תאמר בפיגול שאינו [אלא אם] מחשב מעבודה לעבודה ותירץ הר"ם דעבדינן ק"ו ממקום ומה מקום כגון שלמים דשלא לשמן לא פסל בהו חוץ לזמנו פסל בהו מקום כגון בחטאת דשלא לשמו פסל בהו אינו דין שיפסול בה חוץ לזמנו והשתא ליכא למיפרך מה לשלא לשמו כיון דמכח ק"ו מקום גמרינן . לשון תוס' הר"פ : ל] בפסח תאמר בחוץ לזמנו שאינו פוסל אלא בזריקה וי"ל דשלא לשמו יוכיח : לא] בעלים ע"כ : לב] הג"ה ע"כ :